

"יש לי מחלות, אבל אני אדם בריא. הכתיבה היא ריפוי"

איריס קאופמן ניצחה סרטן ריאות, התמודדה פעמיים עם סרטן שד ואובחנה עם טרשת נפוצה ✪ גם את גיבורי ספר הביכורים שלה, "טעם של מלח", התקילה בריבוי מהלומות גורל: "אלה החיים, זו לא טלנובלה"

שיר זיו | צילום: אורית פניני |

שמביטים באיריס קאופמן, לא מבחיני נים בשום רמז לטשף הבלתי נתפס של טלטלות גופניות ונפשיות שחוותה בשנים האחרונות. היא בת 52, לבושה היטב ומאופרת בקלילות. שיערה המתולתל והשופעי, הצבעו בגוני רבש, לא מסגיר דבר על טיפולי הכימותרפיה והתקרנות שעברה אחרי שסרטן חזר ופגע בה שוב ושוב, לא פחות משי לוש פעמים. וכאילו לא די במחלה הממארת – תור כדי המאבק למיגורה היא גילתה שלקתה גם בטרשת נפוצה.

אנחנו נפגשות בבית קפה לרגל צאת ספר הביכורים שלה, "טעם של מלח" (הוצאת שתיים), הכולל שתי נובלות ישראליות שוברות-לב וריאליסטיות, המגוללות סיפורים על חיים ומוות, חברות, אימהות רעילה, אטימים ומבוי.

"הכתיבה על דברים קשים מומנת גם את הכוח להתמודד איתם, לחיות איתם ולעשות שבירה של הדרך שמובילה מהעבר שלנו להווה ולעתיד, לקי טוע את המסלול", היא מסבירה. "כילנו לוקחים את העבר שלנו להווה, וכך גם הרמויות שלי, אבל הן לא חייבות לקחת אותן גם לעתיד שלהן. אוטיים הוא אוטיים, הנחנה היא הנחנה – אבל אנחנו לא חייבים לשחור את זה הלאה".

היא נשואה למיכה (52), מנכ"ל חברת "פיבר", ואם לאילון (26), סטודנט לפסיכולוגיה, ולעידן (16 וחצי), תלמיד תיכון. נולדה וגדלה בחיפה, אך ב־16 השנים האחרונות היא תושבת בנימינה. כבר מגיל צעיר שאפה להביא לעולם איבקה ילדים, היא מספרת, "תמיד חלמתי להיות אמה".

את בן זוגה לחיים פגשה בבית הספר "מיכה מבר" גר ממני בשבוע. למרנו באותה הכיתה, וחלק מהזמן ישבנו באותו השולחן. היינו חברים מאוד טובים, ומגיל 14 אנחנו זוג. הוא אהב נעריים האמיתיות והנצחיות, איש מאוד מיוחד". היא מסמיקה מעט כשהיא מדברת על האיש שליווה אותה לאורך השנים הקשות, ומבררין הקשות והבלתי מתפשר

קאופמן ב־2008 עם ילדיה, אילון (מימין) ועידן. המחשבה שיגדלו בלי אמה היתה בלתי נסבלת"



צילום: מתאלעום תפריט

שלה להיות בריאה. "מיכה הוא הסלע האיתן שלי. אין לי מושג איך הייתי חיה בלעדיו".

"נכנסתי למוד הישרדות"

את מסלול החיים הישראלי, השגרתי והבטוח עברה בהצטיינות יתרה: תעודת בגרות, שירות צבאי ("בלשכת גיוס"), גישואים, הבאת ילד בכור לעולם. אבל אז נפלו עליה השמיים לראשונה. "בני הבכור, אילון, היה בן 3, ואני רציתי ילד נוסף. באחת מהבריכות שעברתי, עוד לפני שנכני סני להיריון, גילו אצלי בנס סרטן שהתמקם בריאה. הייתי בת 29, בריאה לגמרי, והרגשתי מצוין, בלי שום סימפטומים. התברר שהגידול הפריש הורמון הדירון, למרות שלא הייתי הרה, וכך התגלה שאני

"כימותרפיה היא דבר גועלי. קיבלתי קוקטייל מיוחד שנועד להציל את חי, אבל עברתי חורבן גופני נוראי, שלקח לי המון זמן להתאושש ממנו. הרגשתי שאני מאבדת צלם אנוש וצלם אישה. התקרחת, כבשתי פאה, חוויתי בגידה טוטאלית של הגוף".

התמודדת עם שאלות של חיים ומוות?
"כן, ובגיל 29 אלה שאלות קשות מאוד. שאלתי את עצמי למה זה קרה לי, ולמה בגיל צעיר כל כך? המקור שהחזיק אותי היה אילון, וידעתי שארצה להביא לו אחים.

"כשהתאוששתי מעט מהטראומה, החלטתי לני סות להרות שוב, חרף האזהרות מצד הרופאים. הם שאלו אותי למה לי להסתכן, ואמרו שעדיף לי ליד אחד עם שני הורים חיים מאשר שני ילדים עם הורה אחד".

אבל היא היתה נחושה להרחיב את המשפ" חה ולשעוט קדימה בחייה. בין השאר, היא נר" שמה לילמדי תואר ראשון בהפרעות בתקשורת באוניברסיטת חיפה.

"כולם חשבו שלא אסיים את הסמסטר הראשון, כי אני הולכת למות ואין לי סיכוי, אבל השנה הראשונה חלפה, וכך גם השנייה והשלישית. היה



לי ברור שאסיים את התואר ושאטפל מקצועית בילדים – והו מה שעשיתי. טיפלתי בילדים פגועים במסגרות של התפתחות הילד, הייתי כמה שנים קלינאית תקשורת במעון רבי־כליתי לילדים בסי" כן התפתחותי וסוציאלי, ואהבתי את זה מאוד. אני משכנת לאזורים הקשים, וראיתי שם מקרים מטור לא פשוטים. חלק מעבודתי היה לאבחן אוטיים ועיכובים התפתחותיים".

כמה מהמקרים שבהם נקלה בעבודתה יהפי כו בהמשך לבסיס לדמויות בספרה, אבל בינתיים הגשימה קאופמן את חלומה האחר – וילדה את בנה השני.

"את עידן ילדתי כשהייתי בת 36, בניה"ח כרמל – אותו בית החולים שבו אבחנו אצלי את הסרטן. בליכי ידעתי שאחוו לשם כילדת, כאישה בריאה וחייה, וזה ילד מתנה שלא היינו בטוחים שיהיה לנו. עידן הוא תוכל לשרוד "ידעתי שלא אמות מט רצה אח קטן".

אחרי ההתב המשפחה נכנסה איריס לתקופה נקייה מסרטן. "לא היו לי גידולים בגוף, ועברתי כל הזמן בדיקות מעקב. המערכת הרפואית היתה מגויסת כל כך לשמור עלי בחיים".

אבל אז היכה הגורל שוב. יום אחד היא חשה שהיא גורדת את רגל שמאל בחליכה במסדרונות האוניברסיטה, לשם חזרה כדי להשלים תואר שני בהפרעות תקשורת. "נוסף על ההגל, התחילה לי תחושה מוררה ביד

"הבנתי שעלי לחזור שוב להתמודדות, והשאלה היתה, שוב, מה אני עושה? עברתי ניתוח להוצאת הגידול בשד, ושוב הקרנות, כימותרפיה וטיי פול אנטי־הורמונלי בתל השומר, וחזרתי לאותו המוד ההישרדותי שהיה בסרטן הראשון ובטרשת. לא היה לי ספק שאסכול מהטיפולים, אבל שגם לא אמות".

לא עלה בך כעם מול ריצף בשרוית האויב?
"הרגשתי שזה לא נעים ולא הוגן, אבל לא שקעתי ברחמים עצמיים. לא שאלתי מי בוחן אותי בשיי מיים. זה דומה לתפיסה של הדמויות בספר שלי: זה מה שיש עכשיו, ומה תעשי – תפני את הזמן לכי? לא לתמודדי.

"אלה היו שנים של חיפוש. נלקחו ממני הרבה איברים בגוף ושקלתי פחות – חצי ריאה, שליש שד ורבע מהשד השני, כי כעבור שנתיים אובחן אצלי סרטן שד נוסף – הפעם כשד ימין – והו כבר הפיל אותי על הברכיים".

את הבשורה על הסרטן הגוסף קיבלה איריס ב־2017, ושוב נאלצה להתמודד עם סבל הכימותר" פיה והתקרנות – בפעם השלישית והבלתי נתפסת.

"הייתי זקוקה לחוסן פנימי נוסף כדי להתמודד עם מה שהחיים זורקים עלי, אבל אני לא מכירה משהו שעובר את חייו בלי התמודדות. אנשים אמיתיים סופגים מכות כל הזמן. זו לא טלנובלה, אלה החיים".

גם בספר 'שלך הדמויות עומדות מול התמוני דמויות בלתי נזמרות.
"בספר יש את אבישג, שכל הזמן סופגת מכות. היא גדלה עם אם מרעילה, החבר שלה עונב אותה, הכן שלה אוטיסט".

מותר להקיש שאבישג היא את?
"ממש לא. הספר הוא לא אוטוביוגרפי, אבל בכל

דמות יש אפיונים מכל מיני דמויות שאני מכיר רה מהחיים. הרמיון החוק בין אבישג לביני קיים במכות הרבות שחוותת עליה – כלומר, לא בפרטים הביוגרפיים, אלא באופן של החיים עם קושי, ועם נחמה וחסד.

"אני והיא במוכן של אישה שצ" ריכה להתמודד עם מכה אחרי מכה, ומי שמכיר אותי יוהה אותי תבוכה. אבל יש בספר גם ריפוי. יש בו כוח שעוזר לשאת את הכוח וההיסוסים עם את שים. בחיים אלה שני ילדיי, בעלי מיכה והחברות שלי, ובסי פרו זו יואלה, החברה של אבישג, והילד שלה, עוו, שהוא גם המכה וגם הנחמה.

"ריפוי ונחמה באים דרך קשר בין בני אדם, אהבה, זגיוות, אימהות או חברות. קשר אנושי הוא מה שעושה את החיים. גם כשיפור השגן, על ניכ וליאת, הדמויות מגיעות משני בתים לא פשוטים. הם נושאים איתם את העבר, אבל מה חלטה ונפירה מחר מאו, בתוך שלושה חודשים. היא היתה בת 66. העניין היה שתוך כדי שליוותי אותה במחלקה האונקולוגית בביה"ח בילינסון הר" גתתי בעצמי גוש בשד, או הערבוב של המוות שלה עם מה שקרה לי, מחלה עם מחלה, אמא ובת, היה כמעט בלתי נסבל".

רק אחרי מות האם התפנתה איריס, אז בת 44, לאשש את מה שכבר ידעה עם הגילוי העצמי של הגוש – היא סובלת מסרטן שד בצד שמאל של איך המחלה תתבטא אצלך לבסוף. כל חולה טרשת הוא מקרה שונה".

איך מתמודדים עם מכה כזו, ועוד בפעם השנייה?
"הייאוש היה גדול מאוד. נגלוו ממני דברים בזה אחר זה. הפסקתי לעבוד כקלינאית תקשורת, גם

איריס קאופמן. המומחים נתנו לה סיכוי של עשרה אחוזים בלבד לשרוד איתו. ודר בוסה חוטו

היתה תולעת ספרים ו"ילדת ספריות ציבוריות". הכתיבה כמו חיתכה לרגע הנכון לפרוץ מתוכה. "עם כל מכה שהטפתי היתה מלחמה, והיתה הכרוה 'אני לא אמות', אבל היתה גם התכנסות גדולה מאוד, מחשבה שאולי אם אתחבא מספיק טוב – לא יקרה לי כלום. אבל זה לא עובד כך. בסוף צריך למצוא משמעות בכל הקיים הוה, וכתיבה היא משמעות מאוד גדולה. הכתיבה טבעית לי מאוד. אני אהבת את השפה, וזה משהו שיכולתי לעשות כשהרגשתי טוב".

לפני שנתיים נרשמה איריס לסדרת כתיבה (ב"סדנאות הבית"). "משהו זה היה צריך לצאת. הוא יצא, והמשיך לצאת, ובתוך שלושה חודשים היתה טיטה ראשונה לספר. הדמויות הגיעו אלי בלי לחשוב, כאילו הקאתי את זה החוצה מתוכי".

איך נבחר שמו של הספר, 'טעם של מלח'?
"כשכתבתי את המילים 'טעם של מלח' באחת מהנובלות היה לי ברור שזה יהיה שם הספר. המי לים מבריות על הקשר החוק מאור בין אם לבנה, ומי שאומרת אותן היא דמות שלישית שרואה הכל. האימהות של אבישג היא אימהות טוטאלית, בניגוד לאימהות אחרות בספר. לא כל האימהות שיש הן מיטיבות. ראיתי גם אימהות כאלו בחיי. לא נעים להתמודד עם הורות רעילה, עם אוטיים ועם מחד לוח, ואין לדמויות שלי חיים קלים".

בכתיבה שלך את נוגעת בחומרים הכי קשים: זנות, אלימות במשפחה, הזנחה, פרידות.
"כאמור, הכתיבה על הדברים הקשים מומנת גם

את הכוח להתמודד איתם. במובן הוה, הכתיבה היתה גם תהליך ריפוי. היא מוציאה אותך מהחיים, מנתקת. ישבתי בבדידות מול המחשב, כתבתי באי על המטבח ובבית קפה, בבועה שלי, בניחוק מוחלט מאנשים. אקס טריטוריה".

הספר הגיע לחנויות בתחילת חודש מאי, ומאו נסקר ברשתות החברתיות, ואיריס קיב" לה פניות רבות מקוראים ומ" קוראות. "התגובות מרגשות מאוד. הספר נוגע לאנשים בלב. הוא אנושי מאוד, ויש בו פשויות בשפה שלו, שמהדהדת אצל הרבה קוראים".

את עובדת כבר על הספר הבא שלך?

"לא. קיבלתי החלטה שאני עור צרת וזוננת לעצמי רגע להחזיר את ספר הביכורים לאוויר העולם, לשמוח בו ולמצות את התחושה. אני מתרגשת, שמחה גם חוששת: איך הוא יתקבל, מי יעזור לו, מי לא יאהב אותו? האם אכתוב עוד ספרים בהי משך? אני מקווה שכן".

את נראית חיים מצוין. איך



צילום: מתאלעום תפריט

הבריאות?

"לא רואים עלי מתי כואב לי, מתי אני חלשה ומתי קשה לי. אני מחוברת לגוף שלי וליכולות שלו, ואני לוקחת רגע כשששה. מותר לי לטוס לחו"ל, ואני עושה את זה – עם התאמות. אני לא מתכ" חשת לשום דבר שקורה לי, להפך. אני מתבוננת בחיים נכוחה, ויש לי חיים טובים. יש לי משפחה חזקה מאוד, ילדים נפלאים, בריאים ושמוחים, חבי רים נהדרים".

והחברים?

"יש לי מחלות, אבל אני אדם בריא, ואי אפשר לראות עלי את מה שעברתי. אני מנסה כל הזמן לשפר את החיים שלי, ואני רוצה לחיות טוב". ✪ shirz@israelhayom.com